

A Csepel Autógyár műszaki és szakszervezeti könyvtárosai szívesen vállalnák az úttörők fáradtságos, de szép munkáját.

HEGYI Nándor - MÁTÉ György

= 0 =

EGY LÁTVÁNYOS LÁTSZATMEGOLDÁS ELLEN ...

Hozzászólás HEGYI Nándor és MÁTÉ György cikkéhez

Bevezetőben meg kell említenünk, hogy véleményünk szerint a szakszervezeti könyvtárak és üzemi műszaki könyvtárak együttműködésének, különösen pedig egyesítésének problémája jószerivel álprobléma. A kérdés lényege nem a szervezeti vagy akár az együttműködési formákban rejlik, hanem abban, hogy mi a közös a két könyvtár típus feladataiban. A későbbiekben még rátérünk arra, hogy a két könyvtár feladatai lényegében más, ha van is munkájuknak olyan határterülete, ahol szükséges az együttműködés, helyesebben egyes feladatokat megosztása. Ugy gondoljuk, hogy csak akkor beszélhetünk a két könyvtár különállásának "problémájáról", ha előbb megvizsgáljuk, hogy mik lennének azok a kérdések vagy feladatok, amelyek a "problémát" valóban problémává teszik.

A "közös feladat" A címben említett cikk szerzői lényegében azzal indokolják a két könyvtár általuk javasolt szervezeti egyesítését, hogy "a szocializmus felépítéséhez sokoldalú műveltséggel rendelkező emberekre van szükség ... a két könyvtár "különélése" megakadályozza a könyvtárosokat abban, hogy az egész embert lássák ... a fizikai és adminisztratív dolgozók nehezen törnek utat a szakismeretek terén ... technikusaiknál, mérnökeinknél a szakmai műveltséggel nincs egyszinten az általános műveltség". Mint ebből az idézett részből világosan kiderül, a szerzők az egységes műveltség megszerzésében, vagyis a fizikai és adminisztratív dolgozók műszaki tudásának növelésében, illetve a technikusok és mérnökök általános kultúrájának emelésében látják a probléma lényegét.

Meggyőződésünk szerint ez a probléma nem kapcsolódik teljes egészében a két üzemi könyvtári típus kérdéséhez. A gyakorlat józan ismeretében világos, hogy mérnökeink és technikusaink - akik a cikk álláspontjából következően elég műszaki könyvet olvasnak, de nem szereznek kielégítő általános műveltséget - semmivel sem válnak egységesebb kultúrájúvá akkor, ha egy új gyártmányfajta bevezetéséhez irodalmat keresve egyidejűleg fellelhetik a könyvtárban az egész világ irodalmát Homérosztól Dürrenmattig. Nem azon mulik, hogy műszaki értelmiségünk általános műveltsége elmélyül-e, hogy az áruházi "mindent egy helyen" jelszó jegyében a műszaki könyvtári vagy akár dokumentá-

ciós munkát egybe erőltessük a szépirodalom vagy egyéb nem műszaki irodalom kölcsönzésével és népszerűsítésével. Ugy véljük, hogy itt a fő tennivalók a kulturális nevelőmunkát végző egyéb szervek mellett az üzemi szakszervezeti könyvtárosa hárulnak a műszaki könyvtárostól függetlenül, a szervezeti egyesítés hatása pedig ilyen szempontból nullával lenne egyenlő. Marad tehát a probléma másik része, a fizikai és adminisztratív dolgozók között végzendő műszaki és természettudományos könyvtári felvilágosító munka, a termelés műszaki kultúrájának emelése. Itt értünk el a ténylegesen fennálló problémához, ahhoz az előbb említett területhez, ahol a két könyvtár munkája találkozik.

A műszaki és természettudományos irodalom népszerűsítését a fizikai dolgozók között számos ismeretes nehézség gátolja, amelyek megválasztására itt nincs lehetőség. Világos, hogy e nehézségek ellenére mindent meg kell tenni, minél nagyobb fizikai munkás-olvasóvárdát megteremtése érdekében a műszaki irodalom terén is.

Ki végezze el a munkát?

Elérkeztünk odáig, hogy a problémakör valódi lényege a fizikai és adminisztratív dolgozók természettudományos és műszaki érdeklődésének felkeltése, ill. ennek kielégítése. Ennek a munkának különféle gyakorlati módszerei lehetőségek, így a szocialista brigádokkal való együttműködése, a KISZ szervezettel való együttműködés, az újtók műszaki tájékoztatása, a könyvtári propaganda klasszikus formái stb. Mindezek a módszerek azonban lényegében függetlenek a két könyvtár szervezeti különállásától. Világos, hogy az a pusztán tény, hogy a két könyvtár közös vezetés alatt áll, és közös helyisége van, nem jelentene döntő változást ahhoz - a szerzők által kárhozottat - jelenlegi helyzethez képest, amikor a könyvtárak kölcsönösen ajánlják olvasóinak a másik könyvtár igénybevételét, bár a közös helyiséget az olvasóterem vonatkozásában mi is szükségesnek vagy legalább is kívánatosnak tartjuk.

Valószínűtlennek látszik az a feltevés, hogy az a dolgozó, akinek a szakszervezeti könyvtáros hiába ajánlja népszerű ismeretterjesztő művek igénybevételét a műszaki könyvtárból, igénybe venné ezeket akkor, ha ezek a könyvek egy közös könyvtárban lennének találhatóak. Ha előfordulnának is ilyen esetek, ezek száma korántsem lehetne akkora, hogy ellensúlyozza az egyesítés által előálló számos hátrányt. Ezeket a hátrányokat a cikk részben maga is felsorolja, azonban nem tesz említést a legsúlyosabb hátrányról: homlokegyenest ellenkező jellegű feladatok kényszerű összekapcsolásáról. Így elsősorban arról felel meg, hogy jól működő üzemi műszaki könyvtáraink munkájában a dokumentációs munka általában - a szorosan vett könyvtári munka rovására - már több mint 50 %-os arányú, ami teljesen idegen a közművelődési könyvtári jellegű szakszervezeti könyvtárak feladataitól.

Mindezek után nézetünk szerint nem lehet vitás a két könyvtártípus önálló fennmaradása, azt viszont el kell dönteni, hogy az önállóságukat megtartó könyvtárak közül melyik foglalkozzék a műszaki és tudományos ismeretterjesztő irodalom gyűjtésével és kölcsönzésével, elsősorban a fizikai dolgozók részére.

A mi gyakorlatunk szerint ezt a munkát lényegében a műszaki könyvtár végzi. Ennek a megoldásnak határozott előnye az, hogy így azt a dolgozót, aki eleinte csak általános természettudományos ismeretterjesztő irodalmat olvas, hozzászoktathatjuk a kifejezetten műszaki jellegű irodalom igénybevételéhez is. Ennek ellenére ezt a megoldást nem lehet általánosan érvényes receptnek tekinteni. Mi magunk is meghagytuk a szakszervezeti könyvtárban a már régebben beszerzett ismeretterjesztő könyveket, sőt az is előfordul, hogy egy-egy kiadványt mind a két könyvtár megvásárol, bár ez utóbbi kivételes eset. Elképzelhetők olyan adottságok, ahol a szakszervezeti könyvtár tudja eredményesebben végezni az említett feladatot, bár ennek kétségtelenül ellene szól - a műszaki könyvtári megoldás fent említett előnyei mellett - az is, hogy a szakszervezeti könyvtárosnak általában nincs ideje egy-egy olvasójával annyit foglalkozni, mint a műszaki könyvtárosnak.

Összefoglalás A két könyvtár feladatai egymástól lényegében különböznek. Mindkét könyvtár feladatkörébe beleillő közös feladat végső fokon csak a fizikai és adminisztratív dolgozók között végzendő, műszaki és természettudományos ismeretterjesztő könyvtári munka. Ennél a feladatnál sem az egyesítés vagy együttműködés problémája a fő kérdés, hanem annak eldöntése, hogy ki foglalkozzék fő feladatként ezzel a munkával. Azt az előnyt, amit az egyesítés e téren jelentene, többszörös sullyal ellensúlyozzák a hátrányok, adminisztratív és érdembeli hátrányok egyaránt.

Mindezeknek alapján - ha szükségesnek is tartjuk a két könyvtár vezetőinek kapcsolatát és együttműködését, a két könyvtár olvasóhelyiségének lehetőség szerinti egyesítését és főleg a már említett munka helyes elosztását - a két könyvtár típus egyesítését nemcsak hogy nem tartjuk hasznosnak, hanem felesleges bonyodalmak és nehézségek forrásának véljük.

VAJDA Erik

+
+ +

ALPROBLÉMA-E AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS KÉRDÉSE?

Megdöböntő álláspontnak tartjuk az üzemi műszaki és szakszervezeti könyvtárak együttműködésének kérdését alproblémaként kezelni. Az egyesítés ellenzésével természetesen számoltunk. De olyan hozzászólásra számítottunk, amely elveti ugyan az egyesítést, de helyette az együttműködésnek az eddiginél eredményesebb, célravezetőbb, hatásosabb, szélesebbkörű és sokoldalúbb módjait vázolja fel. Ilyet azonban a hozzászólás nem tartalmaz.